

KARYS

EINA SYKĮ SAVAITEJE

Kaina: 3 mėn. 75 centai.
Atskiro numerio 5 centai

Adresas: Kaunas, Laisvės Alėja 12
Nr. «Kario» Redakcija. Telef. 90 Nr.

46 (182) Nr.

Kaunas, 1922 m. lapkričio mėn. 18 diena.

IV metai.

Seimo sulaukėm.

Veik visa Lietuva buvo sujungta priešrinkimų į nuolatnįjį Seimą agitacija. Kiekviena partija save gyre, o kitas visas peikė. Žmonės beklausydami visokių agitatorių šiaip ar taip reagavo, bet daug buvo ir tokių, kurie į visa tai abejingai žiūrėjo manydami, kad karvė kuri labiau blaubia, dažnai mažai pieno teduoda.

Mes kariai sfinkso šaltumų žiūrėjom į visas tas partijų peštynes ir budriai stovėjome Tėvynės nepriklausomybės sargyboj. Spalių mėn. 10, 11, ir 12 įvyko rinkimai į Seimą, kuriuose ir mes aktingai dalyvavome. Partijų agitacija kiek nurimo ir tik kur-ne-kur girdėjosi buvusios audros atbalsiai. Tik kiek daugiau triūkšmo kėlė mažiau laimėjusios partijos ir tautinės mažumos.

Lapkričio mėn. 9 d. Valstybės prezidentas įsakymu, pasirėmęs Vyriausios Rinkimų Komisijos daviniais, paskelbė Seimo sudėtį; Seimui susirinkti paskirta šio lapkričio mėn. 13 dieną.

Seimo susirinkimo dieną, 11 val. Bazilikoje buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos, kuriuose dalyvavo Valstybės Prezidentas, Seimo nariai, Vyriausybės atstovai ir kitų valstybių diplomatai. Prie Bazilikos stovėjo garbės sargyba.

Po pamaldų, 14 val. Seimo nariai susirinko buvusiose Steigiamojo Seimo rūmuose. Čia atvyko Valstybės Prezidentas, Vyriausybės atstovai, kitų valstybių diplomatai ir kviestii svečiai bei spaudos at-

stovai. Visų pirma prabilo į Seimo narius Valstybės Prezidentas, nupiešdamas dabartinę Lietuvos Respublikos padėtį, kuri sutrumpinus skamba maždaug taip. Steigiamasis Seimas du ir pusę metų stovėjęs Valstybės ir tautos priešaky, atlykęs pavestą Tautos uždavinį, einant Lietuvos Valstybės konstitucija ir įstatymais, 9 lapkričio dieną nastojo jam Tautos duotų įgaliojimų. Jo vietą užima papėdininkas, Lietuvos Seimas. Steigiamasis Seimas surašydamas Lietuvos Valstybės Konstituciją, padėjo pamatus mūsų valstybei. Steigiamajam Seimui teko dirbti sunkiausiose apylostovose, kovoti kruviną kovą su Lietuvos priešininkais. Daug darbo ir gyvybių sukiauta ant Tėvynės Laisvės aukuro, tačiau dar ne visa Lietuva atvaduota. Vilnių, Lietuvos širdį, laiko baltasis aras savo naguose, tas pats aras kečia sparnus ir norėtų priglausti Klaipėdos kraštą. Todel Seimas imdamas Lietuvos laimės vairą į savo rankas, ima drauge ir didelę atsakomybę.

Užbaigdamas savo kalbą V. Prezidentas linkėjo Seimui kuo geriausio pasisekimo, kad jo pastangomis pavyks sudaryti tikrai tvirta ir tikrai laiminga Lietuva.

Mes, kariai, sutinkame Seimą jau su dideliu patyrimu ir pasitikėjimu savo jėgomis, tāt ir šio Seimo mums duotus uždavinius, tikimės, galėsime spręsti daug pasekmingiau.

A. M.

A. Vokietaitis.

Tėvynė ir tauta.

(Tėsinys)

III.

Tėvynė ir gyvenimo gerovė.

Kaip jau buvo aukščiau kalbėta, žmogus savo gyvenimo reikalavimus patenkina, naudodamas gyvenamojo krašto gamtos turtus. O kadangi įvairiose žemės vietose gamta yra taipgi labai įvairi, tai ir jos turto naudojimo būdai kiekvienoje vietoje keičiasi. Ir žmogus privalo gerai pažinti vietos gamtą, kad paimiti iš jos visa, kas jo gyvenimui reikalinga. O kurio gi krašto gamtą žmogus geriausiai pažįsta? Žinoma, savo gimtojo krašto, savo tėvynės gamtą, su kuria nuo mažų dienų susiduria, ir mato kaip jo tėvai tą gamtą ir jos turtus naudoja.

Perkelkim mūsų žmogų į kurią nors šiltų kraštų srytį ir jis, vietos žmonių nepatiriamas nežiūrint gamtos turtingumo, gal greit pražūti, nes nesugebės atskirti naudingų sau augalų nuo sveikatai kenkiančių vaisių ar uogų. Arba jeigu atsidurs tolimos šiaurės srytise, kur amžina žiema, ten taipgi jį laukia mirtis dėl šalčio, ar bado, nes nepažindamas vietos gamtos savybių, nežinos kuo būdu nuo šalčio apsiginti, kur ir kaip maisto rasti.

Sveikatos išlaikymo atžvilgiu gimtasis kraštas taipgi yra pats tinkamiausias, nes mūsų kūno sutvarkymo savybės geriausiai atitinka vietos gamtos, vietos klimato savybėms.

Mūsų organizmas, paveldėjęs nuo tėvų tam tikrą atspārumą reiškiniams sveikatai kenksmingiems vietos klimato, be to dar nuo mažų dienų pripranta prie įvairių temperatūros ar drėgmės kitimo laipsnių: iš mažų dienų pripratę pakęsti šaltį ar karštį, drėgną ar sausą orą, lietu ar speigą, mes ir užaugę dėl šių gamtos įvykių ne jaučiam savo sveikatai pavojaus.

Jeigu tik žmogus atsiduria tolimesniam nuo savo tėvynės krašte, kur kitoks klimatas, kitokios gyvenimo sąlygos, tai ten sveikata ne taip gerai jam tarnauja. Kaukaze, Juodosios jūros pakraščiuose yra labai turtingos gamtos srytys. Ten amžina vasara medžiai nuolat žaliuoja; per ištusius metus vieni vaisiai pribrendę krinta žemėn, kiti dar noksta, o dar kiti tuo tarpu žydi. Sako, kad tenai taip turtinga gamta, kad jeigu ten atsidurtų vienu-vienas neregys žmogus, tai jis bado nenumirtų, nes kur tik ištiestų ranką, ten pasiektų kokių nors obuolių ar kriaušių, riešutų ar uogų. Bet mūsų krašto žmogus vaigu be galėtų ten išgyventi, nes tame palaimos krašte nuolatai siaučia liga, geltoniu drugiu vadinama. Vietos žmonės taja liga beveik neserga, o atvykusieji iš kitur būtinai suserga, jei tik silpnėsnės sveikatos, tai ir miršta.

Amerikoje buvusieji žmonės pasakoja, kad išėivių tarpe maža tepamatysi senų pražilusių žmonių. Ką tai reiškia? O tai delto, kad žmonės gimę ir augę kaime, pripratę kvėpuoti grynu oru, valgyti nors ir paprastą bet sveiką valgi, atsidūrė suvisu kitose gyvenimo sąlygose; dirbdami po žeme baisyse anglių, ar rūdos kasyklose, tvankiuose, pilnuose dulkių ir nuodingųjų dūjų fabrikuose, o iš darbo parėję ir susigrūda į ankštus kambarius, vartoja maistui nesveikus, dažnai falsifikuotus produktus, aišku, kad negali ilgam laikui sveikatą išlaikyti ir, nesulaukdami senatvės, miršta.

Kas nežino, kiek reiškia sveikatai ir darbo pasisekimui geras ūpas. Bet ar visur toks ūpas žmogų pa-

lydi? Kai mūsų žaunimas savo tėvynėje beveik visus laukų ir namų darbus atlieka dainuodamas, bet suvisu kitoks ūpas — lydi jo darbus svetimam krašte. Atsidūręs nepaprastose gyvenimo sąlygose, persiskyręs su savo tėvynė, žmogus pasidaro tylus, susimąstęs, dažnai nuliūdęs.

Iš tolimos šiaurės krašto, kur amžina, žiema, nuolat smarkiausias šaltis ir speigas, buvo atgabentas tų kraštų gyventojų vaikas į šiltesnio krašto srytį. Vaikas ilgėjosi savo tėvynės, ir, kai užėjus pavasariui ir šiltai vasarai vietos žmonių vaikai labiausiai džiaugdavosi žydinčiomis gėlėmis, čiulbančiais paukščiais, tai šiaurės sūnus būdavo suvisu be ūpo, nuolat nuliūdęs, sužlugęs. O užėjus žiemai, jo ūpas tuoj pakildavo; o jau kaip prasidėdavo šalčiai, speigai, kai mūsų žmogus ir nosies laukan iškišti bijodavo, tuomet jaunas eskimukas puikiausiai save jausdavo, nuolat lauke po pusnynus vartydavosi, ir sunku buvo jį trobon įvilioti. Žiema su savo šalčiais, pusniais priminė jam jo gimtąjį kraštą, jo tėvynę ir jis rados linksmas.

Tačiau ne vienas gal pasakys, kad gimtojo krašto grožybės gal žavėti tikrai tą, kuriam jame gera gyventi, kuris viso ko pertekęs.

— O mano tėvynė tikrai ten, kur aš daugiau galiu uždirbti, kur geriau ir gražiau galiu pagyventi.

Gal kitam ir svetimam krašte pavyksta pralobti. Bet kiek tai vargo prisikenčia, kiek energijos, sveikatos išaikvoja, apie tai gal geriausiai galėtų papasakoti sugrįžę iš Amerikos mūsų broliai. O tuo tarpu yra patirta, kad tikrai savam krašte, savo tėvynėje patys šeiminingai su žmonėmis, išvien eidami, geriausiai savo gyvenimą sutvarko. Gimę ir augę vienoje šalyje, besikalbantieji viena visiems suprantama kalba, žmonės jaučiasi vienas kitam artimesni, vienos valstybės piliečiai, bendros tėvynės sūnūs. Tvarkydami per savo išrinktuosius gyvenimą, sprenddami įvairius gyvenimo klausimus, leisdami įstatymus, rūpinasi, kad visiems, kaipo vienos šeimynos nariams, būtų gera gyventi, kad brolis brolio nenaudotų, artimas artimo neskriaustų.

Suvisu kitaip gyvenimo gerovės klausimai būna sprendžiami, jeigu kieno nors tėvynėje svetimi šeiminingai. Mums, lietuviams, tatau puikiausiai yra žinoma. Kadaisiai šeiminingavo pas mus lenkai, ir dar bar dar mūsų seneliai be ašarų akyse negali papasakoti apie anų laikų gyvenimo baisenybes. Rumbės ant strėnų nuo ponų bizūnų liūdiija, kas tuomet dėjosi. Vėliau šeiminingavo rusai. Ką ir kaip jie veikė, mes visi savo kailiu esame patyrę. Kiek tai geriausių mūsų tėvynės sūnų yra nukentėję nuo rusų valdžios už šviesesnią, laimingesnę mūsų tėvynės ateitį?

Kiek žmonių buvo nustoję sveikatos, laisvės ir net gyvasties bekovodami už paprasčiausias piliečio teises? Pikta penkių dešimčių metų kova dėl spausdinto gimtąja kalba žodžio; nuolatinė kova dėl mokyklų, draugijų, susirinkimų.

O svarbiausiame mūsų gyvenimo žemės klausime rusų valdžios politika taipgi buvo mums be galo pra-gaištinga. Jeigu kuris nors mūsų dvarininkų po Varšuvą, Paryžių ar kitus Europos miestus besitranskydamas pragerdavo ar prakortuodavo mūsų brolio kumečio kruvino orakaito darbu sukrautus turtus ir

prasiskolinęs priverstas būdavo dvarą parduoti, tai ne mūsų žmonėms tekdavo to dvaro žemė: rusų valdžia už pinigus, iš mūsų žmonių išrinktus, tokį dvarą atpirkdavo ir atskirais ūkiais suskirsčius apgyvendindavo iš gilumos Rusijos pargabentus, visiems mums žinamus, tam tikros rūšies piliečius.

O mūsų žmonės šiuo būdu tvarkomo gyvenimo būvo verčiami dangintis už jūrių marių, ieškoti sau laimės anglių kasyklų urvuose, sveikatą naikinančiuose fabrikuose.

Pagalios, nors trumpai, bet „drūtai“ mūs gyvenimą tvarkė vokiečiai. Iš to, nors ir neperilgo jų šeiminkavimo mums paaiškėjo, ko vokiečiai siekė. Jie norėjo kogerčiausiai mus suvokietinti, o mūsų krašto dvarų žemę vokiečiais apgyvendinti.

Tai šitaip svetimi šeiminkauja svetimose tėvynėse. Ir nenuostabu. Juk į svetimą tėvynę atėjusiems žmonėms pirmoje eilėje rūpi savi reikalai. Turėdami valdžią, toki atėjūnai į vietos žmones žiūri, kaip į svetimus ir, be atodairos juos naudoja, persekioja, dažnai be reikalo žemina, niekindami jų papročius, kalbą, varžo ir kliudo kaip kultūrinio, taip ir ekonominio gyvenimo plėtojimąsi.

Kad taip ištikro dedasi, tai liūdią ir šių dienų gyvenimas; kasdien gauname žinių apie nežmonišką lenkų elgimąsi Vilniaus srityje su jiems svetimų tautų visuomene: lietuviais, gudais, žydais. Tai nėra koks nors pripuolamas, pereinamas apsireiškimas. Yra tai iš anksto numatytas, planingas darbas.

Patys lenkai tokio savo nusistatymo neslepia ir jį viešai skelbia. Dar 1919 m. tam tikra lenkų karinė organizacija „Straž Kresova“ (Pasienio Sargyba) išleido M. Wankowicz'io parašytą knygutę: „Dlaczego żołnierz polski wkracza na Litwę i Białosć (Kam lenkų kareivis žengia į Lietuvą ir Gudus). Toje knygutėje aiškiai pasakyta, jog, Lietuva jiems reikalinga, kad paėmus mūsų žemę išdalytį saviems: lenkams bežemiams ir mažžemiams; kad mūsų gražiausius miškus sunaudoti saviems reikalams. Visa tai jie šiandien ir vykdo užimtoje Lietuvos srityje: parceliuoja dvarus ir skirsto tarp pakviestųjų iš Poznaniaus krašto žmonių; skubiai kerta ir naikina miškus suvisu neatsižvelgdami į vietos žmonių reikalus.

Svetimo gaivalo užplūdimas gresia ir darbininko amatininko gerovei. Aukščiau minėtoje knygutėje lenkai amatininkai raginami kraustyti į Lietuvą, kur, sako, uždarbis didesnis ir lengviau gyventi. Aišku, kad susigrūdus vienoje vietoje didesniam amatininkų ar darbininkų skaičiui, jų padėtis darosi sunkesnė, nes iškyla darbo varžytinės, o šio apsireiškimo pasekmės, tai mažesnis už darbą atlyginimas.

Taigi matome, kad visoms Lietuvos visuomenės grupėms svetimos tautos viešpatavimas neša vargą ir ardo gyvenimo gerovę.

Tiek ūkininkai, tiek darbininkai ir amatininkai—visi kenčia svetimųjų priespaudą. Tai visiems savos tėvynės piliečiams be tautos ir tikybos skirtumo turi rūpėti, kaip apsisaugoti nuo svetimo jungo, kaip išlaikyti savos tėvynės nepriklausomybę. — Tačiau kas yra tauta, ir kurios ji turi piliečiui reikšmės?

Ne kiekvienoje tėvynėje ir ne visi piliečiai yra vienodai pasiriję tos tėvynės nepriklausomybę ginti. Šitoks pasiryžimas pareina nuo piliečių susipratimo ir nuo jų sudėties tautos ir tikybos atžvilgiu.

Kur piliečiai yra aukščiau kultūroje pakilę, labiau apsišvietę ir giliau susipratę tenai reiškiasi didesnis visų piliečių bendras pasiryžimas tėvynės nepriklausomybę saugoti. Taip pat yra pastebima, kad tėvynės, kurias sudaro vienodos tautos piliečiai, stipriau yra nuo svetimo pavergimo saugojamos ir ilgiau savo nepriklausomybę išlaiko. Todel tai kiekviena tauta stengiasi kuodaugiau narių prie savęs pritraukti. Taip antai rusai dar netolimoje praityje rūpinosi įvairias būdais savo kalbą, papročius ir net tikyba kitoms pavergtoms tautoms primesti, manydami tuo būdu savo valstybės jėgas sustiprinti. Tą patį daro šiandien lenkai jų užimtose kitų tautų apgyvendintose srityse: persekioja tų tautų spaudą, mokyklas, o jų vieton bruka savas lenkiškas. Panašiai elgėsi prieš didįjį karą dar viena didžiulė įvairių tautų apgyventa valstybė—Austrija. Kurios gi šitokio elgimosi pasekmės? Rusija ir Austrija subiro, ir kiekviena šių valstybių neišmintingos politikos slėgiama tauta pasistengė sukurti nuosavą nepriklausomą tėvynę, kurioje galima būtų apsaugoti savo tautos gerovę.

(Bus daugiau).

Neva feljetonas.

Statutas ir mada.

Mažutė knygelė — viso 174 puslapiai. Ant viršelio — „Vidaus tarnybos statutas“, Krašto Apsaug. Ministerijos patvirtintas 1921 m. IV—d., karių užmirštas 1922 m.

„Vidaus tarnybos statutas“, vienintelis statutas, kurio mes kariai privalome laikytis „kaip aklas sienos“

O gyvenime?

5 §. Karys visada privalo būti forma ir švariai apsitašęs susisagstęs, turėti žvalią karinę išvaizdą ir griežtai laikytis karinio mandagumo taisyklių“.

Taip sako statutas.

Bet čia tai pirmas „bet“...

Sulig mados, tos visagalės karalienės ne tik silpnosios, bet ir stipriosios lyties, reikia dėvėti šineli be antpečių, antpečius be ženklų, kokius tai žiuponus vieton šinelio, spalvotus kakiaraiščius ant bluzų ir panašiai.

Ir taip nešioja—mada:

„Švariai apsitašęs“ tai reiškia „švariai apsitašęs“. Tai yra 2=2; o ka pasakyti, pavyzdžiui, apie tuos

karius, kurie šį rudenį gavo naujus šinelius ar kelnes ir iki šiai dienai nedasiprotėjo išlyginti jų, nespėjo net nuimti etiketų.

Daug, oi daug pas mus užimtų žmonių. Dieve pasigailėk, nēr laiko rūpintis savimi!

„Susisagstęs“

Na, dovanokit, tai pašiepimas. Mada reikalauja kad šinelio apikaklė būtų atsegta, kad būtų užsegta tik žemutinės šinelio sagos.

Nežinia, ar mada to reikalauja, bet dažnai galima matyti karius su puse sagos, kita... nutrukusi. Prisiūti jas nėra laiko.

Visa tai priduoja kariui biauria, begėdišką, pasileidėlio išvaizdą, bet užtat mados, velnias žino į ką panašios! Pavyzdį, dėja, parodo vyresnieji.

O senai pas mus pasirodė be diržų. Jug karys formoje ir be diržo, tai tas pats, ka civilis su cilindriu, farku, bet, dovanokit, be kelnių!

Pavyzdį vėl duoda vyresnieji.

Nemalonus paniekinimas formos ir, matantis tai pamanai: — ar ne teisingai pavadino didysis kariuomenės vadas užpakalio karius „gurguolės valkatomis“? „Užpakalio karius“ — tai taip, nes nieks

Korespondencinis mokslas.

Lietuvoje korespondencinis mokslas mažai žinomas, dar mažiau juo naudojamas ir drauge jis mūsų šeimoms mažai teprieinamas dėl nemokėjimo svetimų kalbų.

Korespondencinį mokslą bene pirmi bus sumanę amerikiečiai; nuo jų ėmė pavyzdį rusai, vokiečiai, prancūzai, perdirbdami taip sakant to mokslo metodus ant savojo kurpalio. Rusijoje buvo, taip vadina mi, naminiai gimnazijų kursai ir kitų mokslo šakų, bet kaip nebuvo rimtai atsižvelgta ir specialiai įrengtų mokyklų, tai tokie kursai pasitikėjimo neturėjo ir tik paprastai išviliodavo pinigus iš norinčiųjų mokintis. Amerikiečiai korespondencinio mokslo metodu iš-tobulinime, toliausia nuėjo, ir ne tik pas amerikiečius, bet apskritai visose angliškai kalbančiose šalyse šis mokslo būdas yra plačiai išvystytas ir naudojamas. Didžiausia pasaulyje korespondencinė mokykla yra Amerikoje, Scrantone Pa. ir vadinasi International Correspondence Schools. Ji turi visuose pasaulio kraštuose apie pusantro milijono studentų. Daug lietuvių šia mokykla naudojasi, ypač anglų kalbos besimokant. Paklaus manęs: — kaip galima išmokyti kalbos ir rašybos be mokytojus? Čia gana indomus dalykas: šį klausimą išrišo Amerikos mokslininkas Edisons, išradęs fonografa. Toji mokykla kalbų kursams (yra ir lietuvių-anglų kursas) vartoja fonografa. Sistema yra toki: rankvedžiuose atspausta pamokos susidedančios iš 30 žodžių — mokinio kalba ir anglų. Į ausis įsistatoma fonografo trubelės, aparatą dedasi šios pamokos rutulys, leidžiama aparatas ir aiškiai garsiai pasigirsta gražia anglų kalba skaitant pamokos žodžius, labai retai. Mokinys turi garsiai girdėtus žodžius tarti, sekant skaitymą, drauge prieš akis turėdamas atspausdintą pamoką ir jos vertimą gimtoje kalboje. Kiek norint galima kartoti tą pačią pamoką. Išmokus, dedasi antras rutulys be kalbos, aparatas leidžiamas, mokynys į aparatą skaito ir jo žodžiai pasilieka į kalbėti į rutulį, kuris siunčiamas mokyklon patikrinimui. Rezultate pareina pamokos korektūra ir mokinys aiškiai mato savo klaidas.

Kuo tolyn tuo aparatas pamokas skaito smarkiau, kol gale kalba pereina į normalią kalbamąją greitį. Su pagelba šio aparato, anglų kalbos galima išmokyti į tris — keturius mėnesius.

Ši mokykla 1917 metuose turėjo 217 įvairių specialybių kursų, pradedant nuo inžinierių, baigiant paprasčiausiais amatais. Mokykla rimta ir savo mokymo metodu, sistema, komplektu, sumušė pasaulio rekordą. Pas mane buvo apie 18 tomų įvairių šios mokyklos technologijos šakų, dabar turiu tris toms statybos. Puikūs rankvedžiai! Daugelis universitetų Amerikoje šios mokyklos rankvedžiais naudojasi. Kas vartoja anglų kalbą nors apgraibomis ir neturi galimybės išeiti kokį nors specialų mokslą, patarčiau pasinaudoti šiaja mokykla. Žinoma einant šiuo keliu mokslą, reikia apsišarvuoti geležine energija — išdirbti būdas, priversti save paskirtu laiku sėdėti prie knygų, plunksnos arba braižinių, bet rezultatai tos kantrybės užtikrinti.

Inžinieriniai komplektai yra sekantieji: Kalnų inžinerija, mechanikos inžinerija, statybos inžinerija, civilė inžinerija, chemijos inžinerija (chemijos technologija), okeanų ir jūrų navigacija. Komercijos kursas lygus aukštųjų Amerikos mokyklų kursui. Beje dar yra audimo inžinerija ir elektro-inžinerija. Visi tie komplektai yra sutrumpinti į daugelį mažųjų kursų atskiroms specialybėms ir profesijoms. By kurį inžinerijos kursą galima išeiti nuo penkių iki septynių metų.

Toji mokykla prieš karą turėjo savo skyrius visose šalyse be Rusijos, ir biednuomenė daugiausia jais naudojosi. Mat gerai tuo, kad nereikia daug pinigų tik pakanka turėti užtektinai energijos šiam mokslui. Pabaigus paskutinę lekciją, mokykla išduoda diplomą.

Rašau šį ne dėl reklamos, bet vien turėdamas tikslą, norintiems pasiekti šio kio — tokio specialio mokslo nevažiuojant iš Lietuvos ir tarnybos nemetant parodyt kaip tai galima padaryti. Norint sužinoti smulkiau apie šią mokyklą ir kursus, reikia parašyti

peržengia taip statuto, kaip jie. Kaune, užpakalio užpakaly — daugiausia pasileidimo.

„Žuvis dvokia nuų galvos“...

O sveikinamas, apie kurį kalba 28 ir 29 statuto paragrafai.

Rodosi, kad svetimtaučiai, buvę Lietuvoje, gauna sekancio įspūdžio:

1) Lietuvos kariuomenė susideda iš žmonių tarnaujančių įvairiose armijose, ir kiekvienas toliau sveikina rusiškai, lenkiškai, vokiškai, ir t. t.

2) Kariuomenėje daug neišauklėtų žmonių.

Sveikinimai, sveikinimai!

Sveikina pas mus įvairiais būdais, tik ne sulig vidaus tarnybos ir rikiuotės statutu.

Ir ranką iš kišenių neišima, ir papirosus dantyse laiko, ir galvos nepasuka, o dažniausia pamoja ranka, kas aiškiai turi reikšti „eik sau po velnių“

O kiek karių dabar visai nesisveikina. Tai taip yra; kareivis nesveikina karo valdininko, k.-valdininkas skaito dažnai bereikalingu sveikinti karininką. Čia daliai gal kalta miglota statuto redakcija, ta vieta blogai suredaguota.

„Na, visa tai smulkmenos“, pasakys man. Taip, smulkmenos, sulig pažiūrų kai kurių žmonių tarnau-

jančių kariuomenėje, bet kariuomenei priešingų ar svetimų. Pagal smulkmenų sprendžiama apie kariuomenę!

Ar reik kovoti su tuo pasileidimu? Žinoma, reikia ir dar reikia. Bet vėl „kai kuriems“ ligi šiai dienai rodosi nesąmoninga, kad vyresnysis daro pastabas jaunesniajam. Jėzus Marijal Jug tai juodašimtis, senojo režimo žmogus.

Atsimins ir... atkėrsys!

Atmintinas Evangelijos pasakymas (Mat. V 13): „Jūs esate žemės druska. Jei druska nustoja sūrumo, kas sūrys?“

Ar ne druska žemės šalies, valstybės — kariai, tas nepriklausomybės žiedas, villis ir parama?

„Miestas gulys ant kalno negal pasislėpti“, sako toliau Evangelija.

Ar galime pasislėpti nuo fautos akių mes, laisvės gynėjai, kariuomenė, miestas gulys ant kalno? Ne. O jei taip, — visos mūsų ydos visiems, matomos ir žinomos.

„Jei druska nustoja sūrumo, kas sūrys?“

A. R—s

laišką prašant atsiūsti mokyklos kursų katalogą, sekanti:

International Correspondence Schools, Scranton, Pa. U. S. A.

Dear Sir: —

Wishing to select one of the Courses, send me please Your General Catalogue.

Yours very truly

(Vardas Pavardė ir antrašas).

Jeigu daugelis pradėtų šią mokyklą interesuoti ir įsteigtų savo skyrių Lietuvoje, kas mums būtų daugiau negu pageidaujama.

Artil. Techn. St. Miliauskas.

Kar. Dineika.

Karių fizinio lavinimo eiga.

„Isak. Kar.“ 153 Nr. antruoju dėsniu gimnastika yra privalomas kariuomei dalykas. Per gimnastikos pamokas ir sportui skirtas valandas visi kariai būtinai mokinami svarbiausių lengvosios atletikos ir sporto rūšių.

Šią dėsni reikia suprasti taip, kad fizinis karių lavinimas yra padalinamas į privalomasias ir į laisvu laiku ir laisvu noru atliekamas mankštynes. Įsakyme terandame tiksliai apibudintą pirmąją dalį. Laisvo laiko mankštynių aptarimas ir sutvarkymas paliekama dalies vado arba jo skirto kūno kultūros instruktoriaus nužiūrai. Savo nuomone dėl sporto organizavimo atliekamu laiku paduosim skyrium; pageidaujama pirm to išgirsti balsų iš vietos.

Kai privalomų ir neprivalomų mankštynių suskirstymo sezonais, tai reikia pasakyti, kad tas klausimas žymiai pareina nuo to, kuriam sezone yra daugiau atliekamo laiko ir kuriuo metų laiku yra naudingiau fiziniai daugiau padirbėti.

Mūsų kariuomenė, berods, daugiausia darbo turi pavasarį, vasarą ir rudenį. Bet tas laikotarpis kaip tik ir yra patogiausias laikas žmogui, fiziniai tobulėti ir stiprėti. Ir nors be specialio fizinio lavinimo, mūsų kariai yra apkrauti grynai kariniais darbais, mes nemame, kad būtų naudinga mažinti specialės kūno kultūros mankštynės. Pavasaris, vasara ir ruduo — patogus laikas ir privalomai gimnastikai, atletikai ir sportui, ir laisvojo laiko kūno kultūros darbams!

Privalomųjų kariuomenei mankštynių eiga yra ši: 1) naujokam kasdien 1½ val. švedų gimnastikos ir vieną kartą savaitėje 2 val. lengvoji atletika ir sportas; 2) senesniem kareiviam (ponaujokinis periodas) gimnastikai tiek pat (1½ v.), o lengvajai atletikai ir sportui vieną kartą savaitėje 3 val. Šitoki mankštynių tvarka yra privaloma visoms ginklo rūšims. Tik specialės mokyklos (Karo bei Milicijos) gali savistoviai nustatyti darbų schemas, kurios savo keliu vėl turi būti Karo Mokslo Skyriaus patvirtintos. Bet netenka abe-

joti, kad ir specialės karių mokyklos neturėtų mažinti laiko, skiriamo privalomiesiems mankštymams kitoms dalims. Paliekama tam tikra skiriamo laiko sunaudojimo laisvė ir nespecialėm mokyklom. Sakysim, jei „Isak. Kar.“ 153 rekomenduoja 1½ val. gimnastikos naujokam suskirstyti taip: a) 20 min. iš ryto, tuoj atsikėlus, higieninė bei individinė gimnastika, b) prieš piet 40 min. grupinė gimnastika ir c) pavakary — 30 min. lengvesnieji mankštymai ir sportinių žaidimų mokymai, — tai dalies vadas sutartinai su gydytoju ir fizinio lavinimo darbų vedėju, atsižūrint į vietos sąlygas, gali aukščiau išdėstytą darbų eigą atitinkamai pakeisti. Tas pat pasakytina ir apie senų kareivių fizinio lavinimo darbu tvarkymą.

Žiema yra žmogaus organizmo sudirbimo laikas, — žiemą turime ir daugiau poilsio. Žiemą galime ir turime atmiegoti už kitų metų dalių nedamiegotas valandas. Taigi pavasarį, vasarą ir rudenį trumpiau miegokim, bet daugiau fiziniai krutėkim. Tuomet ir žiemos apgijimas nepaliks žalingų pasekmių, ir ankstybą pavasarį nesirguliuosim ypatingu svaiguliu, nusilpėjimu ir negaivingumu. Bet ir žiemą šią naudokim iš vasarą nepajudintų kūno kultūros sričių. Žiema telkia malonių galimybių žiemos sportui, o ilgi niurūs vakarai geriausias laikas trumpam energijos įtempimui — verskimės laisvalaikį boksu ir imtynėmis.

Ir taip per kiaušius metus kasdien 1½ val. kariai mankštinami gimnastika ir vieną kartą savaitę mokinami lengvosios atletikos ir sporto. Įvairiose metų dalyse tas laikas susitrukdys (manevrai, karo žygiai, nepermatytos aplinkybės), bet, bendrai imant, privalomosios mankštynės bus maž daug vienodos. Jos įvalaus savo sudėty, bet esmėj liks tos pačios. Sakysim, rudenį ir žiemą nemokinsi karių lengv. atlet., futbolo ir p-d., bet užtat tuos dalykus pakeis fechtuotė, boksas, teoretinis plaukymo mokymas ir k. Laisvojo laiko sportas čia plačiau neaptartinas.

Vilnius pirmą 1922 m. pusmety.

Kai po ilgų ir sunkių kančių Varšuvos valdžia priėmė „Vilniaus seimo“ deklaraciją, skelbiančią prijungimą Vilniaus krašto prie Lenkijos, didelė vilniečių dalis atsiduso lengviau, nes šiaip ar taip ši deklaracija užbaigė lig šiol esantį laikinumą, vedantį kraštą prie sugriuvimo.

Laikinios Vald. Komisijos (Tymczasovo Kom. Rządząca) ir visų departamentų likvidavimas, sudarymas Vilniaus vaivadijos su Romanu, kaip vaivada, visa tai buvo tik kelių dienų klausimas.

Su energija imtasi darbo. Varšuvos ministrai perėmė valdžią nuo atskirų departamentų valdytojų. Geizkeliai, teismas, paštas, telegrafas, mokyklos ir ki-

tos įstaigos, viskas tas įėjo Varšuvos valdžios kompetencijon.

Viskas jau padaryta. Vilnius yra viena Lenkų valstybės sudėtinė dalimi.

Reikėjo vien tik paskirti Romaną vaivada ir sudaryti atitinkamą valdžios įstaigą. Romanas iškilmingai tvyko Vilniun... kaip lenkų vyriausybės delegatas.

Oyventojai nustebo: net seimo nutarimas, ministrų tarybos patvirtintas, negali pakeisti pavadintimo Varšuvos atstovo Vilniuje?

Susirūpinusius tuo nuraminta, kad dėl kokių tai priežasčių vaivadijos sudarymas atidedamas kelioms dienoms.

Esanti lenkų vyriausybės atstovo raštinė, skaitanti tik keliolika valdininkų, praplėčiama, atgaivinta beveik visus buvusius departamentus, kurie pradėjo veikti, kaip įvairūs delegatūros skyriai. Nors nuo prijungimo Vilnijos prie Lenkijos perėjo beveik du metu, bet prijungimas tas yra užkvestionuotas, kad nors kartą galima būtų išpildyti prie Vislos nugalėtojų ir Neries patriotų svajones: Vilnija—Lenkijos provincija.

Kas kart platesni visuomenės sluoksniai pradeda manyt apie šitą nesuprantamą vilkinimą, kas kart dažniau girdisi balsai: —kada gi gausime vaivada? Varšuva tyli, Vilniaus valdžia tyli, o Romanas toliau yra tik delegatu.

Įvairių spėliojimų daryta dėl to nepaprasto vyriausybės lėtumo, bet kiekvienas jų be savo „už“ turi ir įvairių „prieš“, tad lig šiam laikui Vilnijos gyventojai negali išbristi iš spėliojimų labirinto.

Labiausia galimu yra, kad, nežiūrint geriausių norų, Varšuvos vyriausybė negali laikinai ar net visai padidinti savo vaivadijų skaičiaus dar viena, nes kas tai jai kliudo, o kas—laikas parodys.

Šiuo tarpu dėl Vilnijos išsipildo patarlė: pakol saulė patekės—rasa ir akis išės.

Nežinoma ir netikra politinės situacijos ateitis bei baidančios paskalos apie karą, privedė gyventojus prie visiškos apatijos.

Gyvena diena iš dienos, apie ateitį nustoja manę. Lenkijoje bendrai silpnai vystosi pramonė — Vilnijoje ji visiškai apmirus. Šiais metais be kelių degtinės varyklų ir dvejų tabakos fabrikų, neatidaryta nė vienos kitos pramonės įstaigos.

Pačiamė Vilniuje pasiimta baigti statyti du namu, pradėtu pirm kelių metų. Apie statymą naujų ir remontų senų — nieks nė nemano. Butų krizis dėl nuolatinio plaukimo tremtinių iš Rusijos vis didėja.

Vietos gyventojai sulaukė dar vieno siurprizo: štikimū Muravjovo, Ilurkos, Apuchtino ir kitų tradicijoms Lenkijos vyriausybės pasiuntiniai užlieja Vilnių o vienas jo įstaigas svetimu gaivalu iš Galicijos, Silezijos ar Poznanės, o vietos kilmės valdininkams siūlo

vietas aukščiau išvardytose provincijose; jiems griežtai atsako duoti vietas Vilniaus įstaigose.

Net tik valdininkai tampa šios translokacijos auka: Vilniaus policija turi 90% žmonių ne vietos kilimo. Vilniaus įgula susideda iš kareivių, kilusių iš Lenkijos vasaros vakarų provincijų, o naujokai iš Vilnijos eina į anuos kraštus. Vilnijos valymas nuo „tuteišų“ eina labai smarkiu tempu.

Be to, mokesniai vis auga, brangenybė didėja, o sulyginant lenkų valdininkų kyšius su istorinėmis „vziatkomis“, šios pastarosios nieku atrodo.

Vilniaus kalėjimas Antakalny yra prigrūstas aukštesniųjų karininkų ir valdininkų, nuteistų už kyšius ir vagystes.

Dažnai pasikartojantieji mirties nutarimai neatbaido kitų ir beveik nėra savaitės, kad nebūtų iškelta atkėstėn kokia nauja malversacija.

Nors cenzūra pašte yra panaikinta, visi laišakai iš Vilniaus ir į Vilnių yra griežtai kontroliuojami Lydoj ir kai kurie naikinami.

Vilnijoje, kaip ir Lenkijoje, bedarbių skaičius didėja. Kasdien išeina į gatvę demobilizuotų karininkų ir kareivių būriai, kurie, kartu su masiniai grįžtančiais tremtiniais, veltui ieško pragyvenimo būdų.

Surištas su tuo banditizmas įgauna bauginančių formų. Gerai suorganizuotos ir apginkluotos gaujos užpuola dieną net dvarus ir kaimus, ką telegramų agentūros bando užmesti lietuvių partizanams.

Baltgudžių spaudimas iššaukė reakcija, ir baltgudžiai-sukilėliai daug pridarė valdžiai nuostolių ir baimės. Vilnius gan uoliai pamegdžioja Varšuvą jos partinėse kovose. Vilniaus endekų minios perviršijo jau net savo „sirenų miesto“ (Varšuvos) vadus, pareišskiant savo neprielankimą Pilsudskui, žydų pagromais š. m. liepos m. 2 d.

Visa tai kartu vis daugiau atšaldo „gimusią Lietuvą lenkų“ patriotizmą ir vis dažniau galima išgirsti Vilniuje: — kvailai pasielgėme su tuo seimu. Perdaug rėkėme, o per maža manėme.

Stavič.

Iš mūsų tautosakos.

Brolių susitikimas.

Dar baudžiamos laikais Lietuvoje kunigaikščio Oginskio baudžiauninkas per neatsargumą, rūkydamas pypkę uždegė daržinę su javais. Kunigaikštis, susekęs kaltininką, norėjo nubausti. Baudžiauninkas supratęs, kad kunigaikštis žiauriausiai jį nubaūs, palikęs tėvus, pabėgo Vokietijon. Oginskis patyręs, kur jo baudžiauninkas pabėgo, ėmė ieškot ir jau buvo susekęs. Baudžiauninkas matydamas, kad jį į Oginskio rankas išduos, iš Vokietijos pabėgo Prancūzijon, bet keliems metams praėjus ir ten jį susekė. Baudžiauninkas suprato, kad artimose valstybėse nepasislėps ir didžiūnas jį suseks, pabėgo Turkijon. Ten pragyveno keletą metų ir Oginskis jo nebesusekė. Kad išvengus turkų neapykantos prieš jį kaip Rusijos paveldinį ir, jei kuomet Oginskis jį susektų, kad neišduotų jam, priėmė Turkijos pavaldinybę ir ten apsigyveno.

Kilo Turkijos su Rusija karas. Jis, kaip Turkijos pavaldinys, buvo paimtas jų kariuomenėn ir kovoje pateko rusų belaisvėn. Rusų kariuomenėje tarnavo jo jaunesnysis brolis, kurį prie tėvų paliko dar kūdikiu.

Karui pasibaigus, kuomet buvo pasikeista karo belaisviais, prie turkų belaisvių grąžinti juos Turkijon sargybiniu buvo paskirtas turkų kareivio — lietuvi brolis.

Stotyje turint laiko turkas — lietuvis ėmė rusiškai kalbinti rusų kareivį lietuvi. Paklausus šiam kokios gubernijos ir apskrities, ėmė kalbėti lietuviškai. Kuomet Rusijos lietuvis pasisakė iš kokio dvaro, turkų kareivis nustebęs pažvelgė į jį, ėmė klausinėti apie savuosius, net ir apie save. Rusų lietuvis, tikėdamas į visokiems burtininkais, tokiu pat manė esant šį lietuviškai kalbantį turką, kadangi jis viską apie juos žinojo. Atsakinėjo jam nenoriai. Pradėjus kalbėti apie jo tėvus, kad jie abu mirė, turko akyse pasirodė ašaros. Rusų lietuvis nebesuprato turko, kas jis per vienas, kad gailisi jo tėvų. Tik tuomet jis paaiškino savo istoriją, kad esąs jo brolis atsiminė, kad jam kūdikiu esant, buvęs toks tai, apie kurį tėvai kalbėdavo ir laikė jį žuvusiu.

Prie rubiažiaus persiskiriant, jiedu atsisveikino amžinai. nebesitikėdami kuomet sueiti. Jaunesniojo brolio kviečiamas grįžti Lietuvon, turkų lietuvis atsakė:

vien dėl Oginskio galimo keršto, nors ir baudžiava panaikinta buvo, antra, Turkuose buvo apsivedęs, įsikūręs gyvenimą ir palikęs ten savo šeimyną.

Ašarotomis akimis gryžo kiekvienas savais keliais, sunkių įspūdžių slėgiami.

Kur esama likimo nublokštų mūsų tautiečių!

Girdėjau pasakojant savo a. a. tėvuką Joną Butką. Pavardę buvusio baudžiauninko pamiršęs.

Stasys Butkus.

Dienoraštis.

Kultūringas žmogus į užrašomąją knygutę pasižymi įdomesnius bei reikšmingesnius savo gyvenimo prietikius, sumanymus, įspūdžius. Ką bekalbėti apie karį, kurio gyvenimas žygiuočių ir kautynių metu kupinas įvairių įspūdžių. Karys dažnai būna dalyvis didesnių istorijos įvykių, nors to jis sąmoningai ir nesuprastų. Jei karys mėgtų pasižymėti dienos įspūdžius, tai ilgainiui susidarytų pluoštas medžiagos, kuri ir pačiam autoriui vėliau būtų įdomi ir naudinga savęs analizavimas), kuri taip gi dažnai gali būti įdomi ir platesnei visuomenei. Daugelis karių pasakys, kad jei jis ir vestų dienoraštį, jis nebūtų įvairus turiniu ir kitiems įdomus. Bet ar taip?

Nesenai skaičiau vieno senosios Rusų armijos kareivio Štukaturavo dienoraštį, kuris buvo paskelbtas Rusijoje 1919 m.¹⁾ Šis kareivis rūpestingai dieną iš dienos trumpai surašė savo paprastus vargus ir nuotikius. Kaip jis išgijęs nuo žaizdų 1915 metais grįžta į savo 6 pėst. Suomijos pulką, ką pergyvena kelyje į dalį, kaip vargsta laike rusų kariuomenės rudens atsitraukimo nuo Ūkmergės — Vilniaus link Molodečno, kaip dalyvauja kautynėse. Trumpas pulko poilsis Chersone, vėl išsiunčia pulką į kovos lauką; kur, atakuojant austrus prie Strypės, drauge su kitais savo draugais liko nukautas (taip paaiškina Štukaturovo dienoraščio redaktorius Svečinas).

Dienorašty nerasi įdomių karo vaizdų, nei apibendrintų faktų. Štukaturavui, kaip eiliniam kareiviui dažnai neaiškūs kautynių ir atsitraukimų tikslai, jis juos pristato priešingoj šviesoje ir laiko netiksliais viršininkų prasimanymais. Štukaturovo dienoraštis neturi nė literatinės vertės. Bet vis gi dienoraštis nenustoja savo įdomumo ir reikšmės, nes charakterizuoja geresniojo senosios Rusų armijos kareivio asmenį, parodo jo vargus — rūpesnius kovos lauke, parodo jo sielą.

Pažymėtina, kad šis dienoraštis buvo rūpestingai vedamas diena iš dienos, neatsižvelgiant į didžiausią kovos laiko nuovargį, į nolatines kautynes. Ar daugelis iš mūsų būtų toks patvarus?

Dienoraštis apima laiką 1915 m. nuo birželio 27 d. iki gruodžio 15 d. (imtina). Gi kitą dieną Štukaturovas buvo nukautas. Koks pavyzdingas užrašų vedimo akuratingumas!

Taigi net nemokyto kareivio dienoraštis, tyrinėjant Didįjį 1914–18 m. karą, rusų karo rašytojams pasidarė įdomus, ir paskelbė jį platesnės visuomenės žiniai.

Man metėsi į akis vokiečių kareivių pamėgimas užsirašinėti savo įspūdžius. Daug tujų užrašų jie paskelbė laike karo savo laikraščiuose. Dabar, karui pasibaigus, Vokiečių žymesnieji karo dalyviai leidžia savo atsiminimus storomis knygomis. Ne tik vokiečiai, bet ir užsienis tomis knygomis dėmėsi.

Ar daug mes paskelbsime savo užrašų ir atsiminimų? Argi pilnai išsėms istorinę medžiagą dalių šaltuose vedami karo dienoraščiai? Ne ir ne. Oficialūs dienoraščiai tik sausa medžiaga, tik datų, skaičių, vardų, faktų rinkinys. Tai bus tik dalis istorinės me-

džiagos, tai bus tik chronika. O atskirų asmenų ir minios valia, pasiryžimas, kūryba, tikrenybės šviesoje nušviesti įvykiai, paprastas kasdienis gyvenimas ir karo veiksmai pasireikš tik intymiuose užrašuose, kuriuos ves eilinis kareivis, kareivis — viršininkas bei karininkas.

Daugiau branginkime savo karinę būtiną giliau ir dėmesingai. Vaizdinkime ją savo atminimuose, užrašuose — dienoraščiuose.

V. J.

Jonas Žilvitis.

Vilnius.

Karaliaus sapnas Gedimino
Įkūrė miestą štai čionai,
Tą miestą, Vilniūm pavadino
Ir liko vardas jojo amžiais...

Ilgai gyveno čia Lietuviai
Nevilkę jungo svetimų,
Derlinga žemė, geri būviai —
Dievams aukų daug iš namų.

Ilgai miegojo mūsų Vilnius
Prislėgtas caro ir lenkų,
Nė zodžio jis ištart negalėjo
Nuo tų grobuoniškų laikų...

Nušvito jam skaisti saulute
Kada Taryba Lietuvos,
Paskelbė linksmą žinutę
Jug Lietuva laisvai gyvuos!

Nudžiugo Vilnius — ir pamanė:
„Čia sostinė bus Lietuvos“,
Taip, kaip paliko Gediminas,
Jau — Lietuva laisva gyvuos!...

Bet žinomas lenkas — kraugeringas
Neleido Vilniui atsidust,
Štai vėl apniko taip skaitlingas
Neteko jamjam gerai nubusti.

Ir vėl vargai, nelaimės, bėdos
Tą sritį ėmė jau kankinti,
Nežiūrint jų piktų darbų ir gėdos
Pradėjo mūsų tautą jie naikinti.

O, susipraski, nevidone,
Paleiski iš vergijos brolius mūs,
Žinok gerai tu lenke „pone“
Mes aštriname plieninius kardus!..

Baltam nukirsim galva arui,
Kurs kelią mums išdrįs užstot,
Jau nebtarnausim Lenkui — carui
Tik reikia drąsiai kovon stot!

Tik tuo mes nusimesime vergija
Jei narsiai ginsim kraštą,
Pakelkim aukštyn išaštrintąjį kardą
Daugiau mums kliūčių nebebus!

¹⁾ „Военно-Исторический Сборник“ — 19 г. Вьнуски I, II
Yra ir atskirai atpaauzdinta: A. Svečinas — Дневник Штукатурова

Kitų šalių kariuomenės.

Olandija.

Užimdama Europoje nedidelį žemės plotą — viso 34.186 kv. klm. Olandijos karalystė turi apie 6.832.000 gyventojų, t. y. 1 kv. kilometre 209 žmones. Sulyginus su pačia šalimi, Olandijos kolonijos labai didelės ir siekia 2.026.767 kv. klm. su 47.365.873 žmonių. Olandija turi dvi armijas: vieną šalies viduje, kitą, nepriklausančią nuo pirmos, kolonijose.

Nuo 1922 m. kovo mėnesio 1 d. pradėjo veikti naujas karo tarybos prievolės įstatymas.

Šaukimas. Kiekvienas Olandijos pilietis, kuriam iki sausio mėn. 1 dienos suėjo 19 metų, ir gyvenantis Europoje, skaitomas einančiu karo tarnyba. Naujokus apžiūri revizijos komisija ir aukštesnioji revizijos komisija. Naujokai pripažinti netinkamais karo tarnybai, tikrinami iš naujo kitais metais.

Paliuosavimas, nustatytas nauju įstatymu, yra gana lengvas.

Išmetimas iš kariuomenės esti, jei karys teismo nuteistas kalėti daugiau 6 mėnesių. Yra išmetimų iš kariuomenės ir disciplinariu keliu.

Kasmet šaukiama daugiau 19.500 naujokų, iš jų 1000 skiriama jūrininkais, kiti milicintinkais sausumos armijon.

Aktyvė tarnyba. Pašauktieji skaitosi būtinoj tarnyboj: a) mokymo laike, b) susirinkimuose pratimams ir c) esant karo pavojui ir kitiems panašioms atsitikimams.

Mokymo laikotarpis kariuomenėje tęsiasi:

Pėstijoj 5 $\frac{1}{2}$ mėnesių; artilerijoj, sanitarijos dalyse, aviacijoj 12 mėnesių; kavalerijoj 18 mėnesių.

Kai kuriuose dalyse eilinis, paskirtas pakėlimui į puskarininkus, tarnauja 9 mėnesius; laivyne — 8 mėnesius.

Įžanginis naujokų mokymas sausumos armijoje tęsiasi 6 mėnesius.

Pratimai. Kariai išėję mokymo kursą šaukiami pratimams pirmuose šešiuose aktyvės tarnybos metuose du kartu ne daugiau 40 dienų.

Pervedimas į kolonijas. Sausumos armijos kariai pervedami į kolonijas tik jiems sutikus-urininkai gi gali būti skirti tarnybon ir ne Europoj.

Paliuosavimai. Iš kariuomenės nuosuojami kariai, sulaukus tam tikro amžiaus: a) eiliniai 40 m.; b) puskarininkai—45 m. ir karininkai — 50 metų. Iš- tikus karui, karo pavojui ir pan. kariai gali būti už- laikyti tarnyboje ilgiau.

Ramaus laiko organizacija įvedus naujus įstatus tokia:

Haagoje randasi kariuomenės vadovybė.

Pėstija turi 4 divizijas. Divizijos štabo sudė- tis: generolas majoras — vadas; gen. št. pulk. leit- ar majoras — štabo viršininkas, 4 karininkai. Kiekvie- noje divizijoje yra 2 pėstijos brigados, kurios turi savo štabus, 3 pėst. pulkus ir 1 atsargos kuopa, 2 šturmo mokyklas, 1 mokomą batalion (karininkų ir puskarininkų kandidatams), 4 dviratinių mokomas kuopas, 2 atsargas karininkų mokyklas, 1 šaudybos mokyklą, 1 gimnastikos mokyklą.

Raitija: Raitijos štabas, 2 gusarų pulkai (po 4 eskadronus), 1 gusarų depo, 1 remonto depo, 1 at- sargos karininkų mokykla.

Artilerija: Artilerijos štabas, 4 lauko artileri- jos brigados iš 2 pulkų po 3 baterijas, gaubicų divi- zionas, 1 sunkiosios artilerijos pulkas (2 baterijos), 1 karininkų ir puskarininkų kandidatų mokomoji baterija, 1 atsargos karininkų mokykla, 1 artilerijos remonto depo, 1 tvirtovės artilerijos pulkas, 1 kranto artilerijos pulkas, 1 artilerijos šaudybos mokykla, 1 aeroplanams šaudyti artilerijos divizionas, 1 raitosios artilerijos di- vizionas.

Inžinerija: Inžinerijos štabas, 1 pulkas (3 ba- talionai), 1 pontonierių ir minierių batalionas (štabas, 2 pontonierių kuopos ir 1 minierių kuopa).

Aviacija: 3 eskadrilės.

Visos tos dalys išimtinai mokomos.

Pirmus keturius mėnesius skiria pavienio asmens mokymui, likusieji 1 $\frac{1}{2}$ mėnesio pašvenčiama užsiėmi- mams lauke (liepos, rugpiūčio ir rugsėjo m.).

Dideli pratimai daromi rugsėjo mėnesį. Manoma kas antri metai šaukti mokymo kartojimui 4 milicinin- kų šaukimus.

Pėst. majoras Ružancovas.

Naujas karo įstatymas Sovietų Rusijoje

Visos Rusijos Centralis Pildomasis Komitetas ir Liaudies Komisarų Taryba paskelbė naują dekretą, sulig kurio karo tarnybos prievolės įstatymas reorga- nizuojamas visai naujais pamatais. Dekretas pasira- šytas centralio pildomojo komiteto pirmininko Kalini- no ir, vietoj sergančio liaudies komisarų tarybos pir- mininko Lenino, — liaudies komisarų Rikovo.

Remiantis šiuo dekretu, kuris privalomas visoms sovietų respublikoms, visi vyrai šaukiami atlikti karo tarnybos prievolės, t. y. kitaip tariant, atnaujinimas vi- suotinos karo tarnybos prievolės.

Iš kariuomenės tarpo išmetama, kaip ir pirmis, visi asmenys, kuriems teismas atėmė pasyvę ir aktyvę rinkimų teisę; jie negali tarnauti nei raudonojoje ar- mijoj, nei raudonajame flote. Tie asmenys, kurie pri- klauso tam tikriems sluogsniams arba aktingai parodė nepasitenkinimo sovietų tvarka, — negali būti jiems patikėtas su ginklu rankoj gynimas sovietų respubli-

kos, — šaukiami atlikti karo tarnybos prievolės vado- vaujantis tam tikromis taisyklėmis.

Tikrosios karo tarnybos ilgumas: pėstininkuose ir artilerijoj 1 $\frac{1}{2}$ metų, kavalerijoj, raitojoj artilerijoj ir technikos kariuomenėj 2 $\frac{1}{2}$ metų, oro laivyne 3 $\frac{1}{2}$ me- tų ir laivyne 4 $\frac{1}{2}$ metų.

Karo mokslo įstaigose karo tarnybos ilgis nusta- tomas, atsižvelgiant kurso ilgio, vadovaujantis tam tik- romis taisyklėmis.

Ištarnavę tikrosios karo tarnybos laiką raudonose eilėse, ligi 40 metų skaitomi raudonosios armijos re- zerve; jie gali būti tarnybon šaukiami, dideliame rei- kalui ištikus, visos Rusijos centralio pildomojo komi- teto parėdymu.

Ištikus karui, visi esantieji tikrojoje tarnyboje sulai- komi ligi jos demobilizacijos.

Drauge su šaukiamaisiais atlikti karo tarnybos prievolę, gali būti priimami raudonojoje armijon bei

Notan ir savanoriai vadovaujantis ypatingomis taisyklėmis. Taipogi priimami į raudonąją armiją ir svetimšaliai, jeigu jie išreikštų norą „dalyvauti rusų revoliucijos laimėjimuose“.

Kaltinamieji pašalinime nuo karo tarnybos prievolių — baudžiami vadovaujantis atatinkamais baudžiamojo kodekso straipsniais.

J. Betcheris.

Sportas.

Pabaltės Valstybių Futbolo Nugalėtojai 1922 m.

Lietuvos: Lietuvos Fizinio Lavinimos Sąjunga, Kaunas.

Latvijos: Sporto Draugija „Kaiservald“ Ryga.

Estijos: Sporto Draugija „Sport“, Talinas.

Europos Olimpiniai žaislai 1923 met.

Sąryšyje su 300 metų Góteborgo miesto jubilėjumi 1923 m. įvyks ten Europos Olimpiada, į kurią kviečiamos visos Europos tautos. Kadangi bus didelės materialės išlaidos būtaria garlaivių bendrovių vežti savo šalies sportininkus savo garlaiviuose dykai iš Steino į Góteborgą.

S. Gar.

Ž I N I O S.

Lietuvoje.

— **Šventasis Sostas pripažino Lietuvą de jure.** Lapkričio 10 d. kardinolas Gaspari įteikė mūsų atstovui prie Vatikano p. Bizauskui raštą, kuriuo Šventasis Sostas pripažino Lietuvos Vyriausybę de jure.

— **Seimas susirenka.** Lapkričio 13 d. atidaromas naujai išrinktas Seimas. Seiman įeina 78 atstovai: 38 nuo kr. dem., ūk. sąjungos ir darbo federacijos bloko, 19 nuo valst. sąjungos ir social. liaud. bloko, 11 nuo socialdemokratų partijos, 5 nuo darbininkų (komunistų) kuopos, 3 nuo žydų ir 2 nuo lenkų.

— **Nauji litai Kaune.** Lapkričio 11 d. iš Pragos pargabenta nauja partija litų. Šioj partijoj esama stambesnių kupiurų ženklai. Viso pargabenta 4 mil. 800.000 litų. Kitą savaitę bus pargabenta dar stambesnių banknotų partija 3 mil. litų sumoje.

— **Vagystė.** Lapkričio 8 d. vakare apie 7 val. M. P. S. Suaugusių Vidurinės mokyklos 2 klasėje (Keistučio g. 4 Nr.) vagys įlindę pro langą į rūbams sukabinti kambarį išnešė kelus mokinių kareivių šinelius. Vagys pabėgdami paliko vieną maišą, matyt, manė ir daugiau pasigrobt. Nors vagystė tapo tuo-iau pastebėta, bet vagių pagaut nepasisekė.

— **Gaisras Amerikos konsulato buste.** Lapkričio 8 d. 5 val. ryto Amerikos konsulato buste (Gedimino g. 6 Nr.) kilo gaisras. Prasidėjo degti Konsulato biurė. Išdegė visos raštinės vidus bei baldai. Sudegė daug rašymo priemonių k. t. popierio, maši-

nėtės ir kt., dokumentai ir svarbesni raštai išliko. Atvykę gaisrininkai užgesino. Nuostolių esą apie pora tūkstančių dolerių. Spėjama, kad užsidegė nuo elektros vielų susijungimo.

— **Telefonų kablo tiesimas Kaune.** Naujo telefonų kablo tiesimo darbas Kaune eina gyvai. Tiesiant gatvėmis požeminį kabelį, kad nesustabdyt gatvių judėjimą, dirbama naktimis. Darbas užsitęs iki Naujų Metų. Paskui telefonų veikimas Kaune bus neblogo- snis už Vakarų Europos.

Iš neutralinės zonos.

— **Lenkų žiaurumai.** Lapkričio 9 d. 5 val. ryto apie 40 lenkų kareivių atsiųstų iš Auk. Silezijos ir perrengtų civiliais rūbais, o kai kurie ir karių uniformoje, vedant vienam karininkui užpuolė Liubavos miestelį, apiplėšė ir žiauriai nužudė vyr. milic. Venkaitį, jaun. mil. Žvairaitį, mokytoją Černių, valsčiaus raštininką Mikulevičių ir studentą Žilinskį.

— **Lenkų darbai.** Spalių 13 d. 5 val. ryto lenkų perrengti partizanais kareiviai užpuolė Ponosiškių kaimą, apšaudė jį kulkosvaidžiais ir šautuvais, bet vietos gyventojų liko iš ten išvyti.

Tą pačią dieną ir to paties kaimo gyventojas Juozas Kasperavičius nuėjo pas neutralinės zonos Lenkų vyriausybės organ. V rajono milicijos komendantą prašyti, kad atiduotų jam karves kurias buvo paėmę lenkai rugpiūčio 19 d. užpuolę Ponosiškių kaimą. Už šį reikalavimą lenkai Kasperavičių ėmė mušti ir reikalavo, kad pasakytų, kur lietuvių kariuomenės kokia dalis. Žmogui nieko nepasakius, buvo smarkiai sumuštas, sudaužyta galva, akys išmuštos ir parvežtas namo visas sutinęs.

Užsieniuose.

— **Manoma šaukt Brukselio konferenciją.** Brukselio konferenciją manoma šaukt š. m. gruodžio 5 d. Anglų vyriausybė pranešusi Belgijai, kad sutinkanti dalyvaut konferencijoj. Jungtinių Valstybių vyriausybė irgi sutinkanti siųsti savo atstovus, jei konferencijoi bus svarstoma Europos finansų problema ir nebus keliamas Santarvės skolų klausimas.

Prieš Brukselio konferencija dar būsiąs preliminarinis pasitarimas tarp Anglų, Italų, Prancūzų ir Belgų ministerių pirmininkų.

Belgų ministeris pirmininkas Theunis lapkričio 15 d. vyko Paryžiun vesti derybas su Prancūzų vyriausybe. Bonar Law irgi dalyvausiąs tuose pasitarimuose.

— **Lozanos konferencija.** Pranešama, kad svarbiausiu Lozanos konferencijoj reikalas būsią duoti Bulgarijai išėjimą į Egėjaus jūrą.

Anglų vyriausybė pasiulė šią konferenciją atidėt iki lapkričio 27 d.

— **Angoros vyriausybės reikalavimas.** Angoros vyriausybė reikalauja iš Santarvės visų tų teritorijų kurios yra minimos nacionalinėje sutartyje, įskaitant Mosul ir naujas Sirijos sienas. Turkija taip pat reikalauja iš Graikų 6 milijonus frankų atliginimui karo nuostolių. Turkija prieštaraujanti Graikų teisėms Vakarų Trakijoj ir reikalauja Vakarų Trakijos plebiscito. Be to, Turkai reikalauja visų Graikų salų Maž. Azijos pakrantėje ir pilnos finansinės nepriklausomy-

bės. Santarvės komisari Konstantinopoly Kemalistas išteikė Santarvės notą, kurioj pareikšta, jei kemalistai ir toliau laužysią Mudros ir Mudanijos sutartis, tai komisari turėsia imtis griežtesnių priemonių.

Kareivio Eimučio paminklo fondas.

Anksčiau paskelbta 47.723 auks. 30 sk.

9. pėst, pulkas: 4 kuopa. Leit. Micevičius 100 a. po 50 auks. v. p. Zaveckas, e. Kurlenčikas; po 30 auk. v. p. Brustas, gr. Kieselis; e. Andriūnas 40 a.; e. Ivana- vičius. 28 auks.; v. p. Žilinskas 27 a.; po 25 a. j. p. Ivanauskas, Jackis, Palapis, Rakešius, Mačaitis, Jusevi- čius, j. s. p. Abečiūnas; po 20 a. eil. Martišius, Šeškas, Virbickas, Pretkus, Lapūnas, Počius, Anušis, Pocius, Au- gulis Staškauskas, Vapšas, Lazauskas, Balsys, j. p. Min- gaila, Račius, Paliulis gr. Paulavičius, Vagonis, eil. Skru- sdis, Rubinas, Vizickas, Povydis, Gegužis, Starta, Anusis, Manzeris, Strigūnas, Sinkevičius Tyla, Navickas, Polskis, Minkus, Baranauskas, Vaitekaitis, Kasperavičius, Sitnikas Marguolis, Kudirka, Liužūnas, Banuškevičius; Tomkūnas, Guobis, Soboda, Paglėmas, Kacas, Lekerauskas, Zaviac- kas, Bronašas, Skridulis, Grybė, Zaborškas, Kutas, Nor- gaila, Burneika, Švanas, Zarauskas, Lemčiauskas, Ger- vinskas Zaurokas, Galdikas, Kemdrošas, Kundrotas, Zim- kus, Plauška, Grigas, Mosaitis Gabinaitis; gr. Klepeckas 30 auks.

Viso 1883 auks.

5 kuopa Po 50 auks. virš. Baltrukėnas, v. p. Azbi- nas, Bagdonas; j. p. Liūdas Lotožas, 100 auks.; eil. Ber- kevičius 70 auks.; po 30 a. j. p. Burnickas. e. Kaganas; po 25 auks. v. p. Renikis, j. p. Lukauskas, Matelis, Ja- nuška, Enikas, Gudauskas, Vinčiūnas; po 20 auks. v. p. Danosas j. p. Grigaitis, gr. Bujanauskas, Ružinskas, eil. Valinskas, Jakučūnas, Šliauta, Kontautas, Milch, Žilin- skas, Zlotkus, Kapelinskas, Bielijėvas, Duda, Mikalau- skas, Melinkis, Barzda Paliokas, Vaitkevičius, Gitautas, Dzermeika, Ulčinis; po 10 auks. gr. Ubartas, eil. Duoba, Pačiulaitis, Karuzas, Augustinavičius, Kadziulis, Jurgaitis, Meškonis, Strakšis, Revinskis, Mikalauskas, Laurinaitis, Gailius, Keturakis, Bunkus, Libmanas, Andrijauskas, Ber- telis, Kulvietis, Cibulskis, Patarokas, Kleinauskas, Žilin- skas, Maurica, Triberžis, Luinis, Vaitulevičius, Bloznelis; eil. Gordonas 15 auks.; po 5 auks. eil. Kaminskas, Jo- kubauskas, Česna, Sakalauskas.

Viso 1310 auks.

Iš viso 50.916 auks. 30 sk.

Pranešimas.

Prašau leitenantų, turinčių teisės nešioti Ka- ro Mokyklos baigimo ženklą ir norinčių jį isi- gyti pirmoje eilėje, įnešti už jį pinigų Mokyklos išdininkui iki š. m. gruodžio mėn. 15 d.

Ženklo kainą — 10 litų. Apie laiką iš- gavimo ženklo bus pranešta atskirai dalių adju- tantams.

Karo Mokyklos. Adjutantams.

Redakcijos atsakymai.

J. p. Epšteiniui. Jei su dalies ir K. L. pašto įstaigos antspaudomis apmokėt nereikia.

Žemguliui. 1) 2 mėn. atostogų įsiskaito tarny- bon, bet laikas prabūtas namie virš šių 2 mėn. ir laikas, sėdėtas daboklėj, tarnybon neįsiskaito. 2. Brolio ieškot galite per Užs. Reik. Min. Žiūr. „Kario“ 45 Nr, žiniuose „Lietuva ir užsieniai“.

Alesiui Kapustai. Už brolių stot negalėsi, kadangi ir už save turėsi tarnaut.

Pamataičiui. 1. Pašauktojo šeimyna jokios pa- šalpos nei dienos maisto davinio negauna, 2. Mobilizuo- to san. puskarininko gauna dienos maisto davinį.

J. Arlauskiui. Negali.

Vincui Kiuduriui. 1. Paduok prašymą žval- gybos skyriui, jei ras priimtiniu, priims. Del suieškojimo brolio žiūrėk atsakymą Žemguliui, 2 p.

Br. Jurgylai. Negalėsi, tėvas dar nesenas.

Šiauriui, Šalčiunui, Birženskui Kare- viui Laštingalui. Netinka.

A. Skodžiui. Jei turi liūdymą baigimo 4 klasių kurso, gali pastoti Karo Mokyklon.

Studentuileitenantui. Neturi.

Buinauskiui. 1. Dalyse nenustatytos. 2. Nesu- prantam ko nori. 3. Reikės atitarnauti.

P. Tvaronavičiui. Žemės gaut negalėsi. Kur galėtų gauti vietą, negalim nurodyt.

L. Baubliui. 1. Negalėsi gaut. 2 ir 3. Ne- galima.

J. Miškiniui. Prašymą duoti į Žem. Tvarkymo ir Matavimo D-ą, arba į Apskrities Žemės Tvarkytoją, Už matavimą mokasi nuo 1 ha. po 80 ct. už padirbimą planų po 20 ct. nuo ha. Turintieji mažiau 3 ha., nemoka.

Žl. Žiūrėk Vyr. Žin. 102 Nr.

K. Sadkauckui. Jeigu ta žemė reikalinga miškų administracijai, negalėsi gaut.

J. Davoliui. Jeigu savininkas tą žemę neįskaitytė į nenusavinamą žemės normą, 80 ha., negalės prašalint. Kreipkis į Apskr. Žemės Tvarkytoją.

Iz. Misiuliui. Negalima.

P. Jasiuliui. Jei valsčius užtvirtins, negalės atimti.

Rašt. Svyruneliui. Negali.

O. Kontrinavičiui. Iš abiejų laiškų nieko ne- galima suprast. Parašyk trumpiau ir aiškiau.

Gyd. V. Tercijonui. Priverst neturi teisės.

Druseikiečiui. Tuo reikalu ir Lietuvoj buvo rūpintasi ir savo laiku skelbta laikraščiuose.

Iz. Jančiai. Dokumentas jei notaro patvirtintas, atimti negalės. Jei netvirtintas, patvirtint dar galima.

Pr. Gegužiui. Jei oficialiai įsūnytas, užrašytą tur- tą teismu gali ieškot, bet jei šeimyniu būdu, negali.

J. Sinkevičiui. Jei jūsų priėmimo formuliare pažymėta, kad paskirtas „nerikiuotėn“, kreipkitės į savo viršininką del perkėlimo į nerikiuotės dalį.

P. Pūlnikiui. Amnestija liečia tik nestojusius, sauva- liškai pasišalinusių jį neliečia.

Rakašiui. Tarnausi 3 metus tik nuo dienos pa- stojimo.

Klajūnui. Užlaikytas teisingai. Algos 50% prieda turi teisę gauti. Klausdami prie šlapyvardžių paduokite ir ti- krą savo pavardę, nes kitaip, neatsakinsime.

Antanaičiui. Kareiviai po 3 mėnesių negauna. Laisvai samdomi sulig susitarimo.

A. Pilkioniui. Kreipkis į Apskr. Žemės Tvar- kytoją.

Baždragiui. Jeigu nuomojama valdiška žemė iš Ž. Ū. ir V. T. M-jos, tai reikalinga apie tai pranešti Žemės Tvarkytojui. Noria atimti trobesį privalo ieškot iš žemės savininko — Ž. Ū. ir V. T. M-jos, bet ne iš nuo- mininko.

Al. Šeibakui. 1. Žūrėk atsakymą J. Davoliui. 2. Kreipkis į Apskr. Žem. Tvark. kad tą žemę nori nuomoti toliau. Jis išduos nuomos sutartį ir mokėsi valstybei.

A. Mickevičiui. 1. Pastot į bugalt. kursus reikia mokėt gerai lietuvių kalbą, skaičiuot, paprastas ir dešimtinės trupmenas. 2. Galt lankyti kokią nors suaugusių mokyklą, jei jūsų dalis stovi kur prie Kauno.

Jau išėjo iš spaudos

„MŪSŲ ŽINYNAS“

karo mokslo ir istorijos žurnalas.

III tomas. 8 nr.

Turinys:

Generolas Radus-Zenkavičius. Kautynių skyrius ir jo vartojimas kautynėse.

K. Boleckis. Technikos kariuomenė.

Pulk. leit. Žukas. Kariuomenės auklėjimo bruožai.

Majoras Škirpa. Ginkluotos Svecarų pajėgos organizacija.

Karo vald. K. Dineika. Idealė kūno kultūra lietuvių tautai. Del vokiečių, bolševikų bermontininkų ir lenkų okupacijų eigos Lietuvoje.

Vyr. leit. Novakas. Sibiro lietuvių batalionas Vytauto Didžiojo vardo.

A. B. Klaipėdiškis. Mažosios Lietuvos politikos veidrodys.

Kritika ir bibliografija:

Lietuvių knygos,

Vokiečių knygos,

Rusų knygos,

Ukrainiečių knygos,

Karo mokslo skyriaus biblioteka,

Atsiųstos paminėti knygos.

K A R I A I !

Prašykite savo Amerikos giminių ir pažįstamų, kad išrašytų jums vienintėlį Amerikos lietuvių iliustruotą žurnalą

„V Y T I“.

„VYTI“ leidžia Amerikos Lietuvių Katalikų Jaunimo Sąjunga — Lietuvos Vyčiai.

„VYTYJE“ kaip veidrodyje, atspindi Amerikos lietuvių jaunimo gyvenimas ir darbai.

„VYTYJE“ telpa įžymiausių rašytojų, gyvenančių Lietuvoje ir Amerikoje, raštai.

„VYTIS“, eina du kartu mėnesyje. Prenumerata metams į Lietuvą tikrai 4 doleriai.

Pažiūrėti vieną numerį siunčiame dovanai.

„V Y T I S“

4736 So. Wood St., Chicago, Ill.
U. S. of America.

Mūsų pinigai — litai garantuoti auksu ir doleriais, delto jie pastovūs ir brangūs. Litų kursas niekumet nenukris ir mūsų šalies ekonominė padėtis eis geryn, jei mes būsim taupūs, bet be reikalo pinigų nevalksime kišenėse.

Lietuvos Koperatyvų Bankas tiksliausiai sunaudoja pinigus šalies ūkio ir kultūros reikalams, delto patartumėme atliekamus litus laikyti tik

LIETUVOS KOPERATYVŲ BANKE.

Kaunas, Laisvės Alėja 43.

ir skyriuose: Šiauliai (D. g-vė 24) Vilkaviškis (Mariampolės g-vė 24) Panevėžys (Turgavietė), Viekšniuose ir kit.

Už indėlius Bankas moka:

kiekvienam pareikalavimui (bėg.s-ta) 3 %

pusei metų 5 %

nuo pusės metų iki metų 6 1/4 %

nuo metų iki 2 metų 7 1/2 %

virš. 2 metų 8 1/2 %

Bankas visumet keičia markes į litus ir litus į markes ir atlieka visas kitas bankines operacijas kaip tai: pinigų perlaidas, akredityvus, inkaso ir t. t.

B-vė „PROGRESAS“

EKSPORTAS

IMPORTAS

Biuras: **Berlynas—Kaunas**

Maironio g-vė 4 Nr. Telef. 150 Nr. Sandėlys Jonavos ir Petro gatvių kampas, Kuneso namai.

Nuolatos yra sandėly:

MEBLIAI

užsienio savos fabrikos: drabužiams ir baltiniams spintos, puikūs miegamųjų kambarių įrengimas, metalinės lovos, kedės ir t. t.

Elektro motorai

geresnių firmų: KARLFLOR ir RUDOLF ŠMITS DORF, kintamosios ir nuolatinės srovės, įvairių jėgų.

Taip pat priimami užsakymai firmos LIUTER — BRAUNŠVEG malūnams, lentpiuvėms, popierio ir vilnų audimo fabrikams įtaisyti.

Ekonominė Karių Bendrovė

su skyriais

maloniai tarnauja gerbiamiems nariams ir pulkų krautuvėms.

1. Centrinė Karių Krautuvė,
Laisvės al. 29 Nr.

Manufaktūros, galanterijos, kosmetikos odų, rašomųjų dalykų prekės ir įvairiausi maisto produktai.

2. Duonos pardavykla,
Daukanto g. 8 Nr.

Geriausios rūšies juoda ir balta duona.

3. Rūbų siuvykla,
Laisvės al. 23 Nr.

Sąžiningai atliekamas darbas, patogiausiomis kainomis.

4. Avalinės siuvykla,
Laisvės al. 23 Nr.

5. Kirpykla-Skutykla,
Laisvės al. 19 Nr.

6. Fotografija
Laisvės al. 48 Nr.

Lietuvos gynėjau - kareivi!

Jei nori žinoti kaip gyvena tavo broliai - seserys tautiečiai, atsiskyrę nuo tavo dabar ginamos jų gimtosios šalies Lietuvos, tai prašyk savo giminių arba pažįstamų, kad tau užsakytų savaitinį laikraštį

„Išeivių Draugą“

kurį leidžia

Britanijos lietuvių kat. darbininkų sąjunga

ir iš kurio tu sužinosi kaip gyvena tavo tautiečiai Škotijoje ir visoje Didžiojoje Britanijoje (Anglijoje).

Draugiškas sveikinimas Lietuvos kareiviams nuo

„Išeivių Draugo“,
281 Eglinton str.,
Glasgow, S. S.,
Scotland.

Leidžia Kr. A. M. Karo Mokslo Skyrius.

Lietuvos Valstybės spaustuvė. Kaunas, Totorių gatvė Nr. 14.